

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN NEXT NORMAL ERA OF BUSSALAKAM
GROUP UNDER CHANTHABURI TRAT SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ชุลีพร จิตนาวา

Chuleeporn Jitnawa

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Educational Administration Program, Faculty of Education, BangkokThonburi University

e-mail: 6533100287@bkkthon.ac.th

Received: June,22 2024

Revised: June,4 2025

Accepted: June,26 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และ (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามการประเมินของครู จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านใช้เทคโนโลยี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความยืดหยุ่น และ (2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามการประเมินของครู จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้บริหารสถานศึกษา, วิถีใหม่, สหวิทยาเขตบุษราคัม, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี

ตราด

Abstract

The objectives of this research were: (1) to study the leadership of school administrators in next normal era of Bussalakam Group under Chanthaburi Trat Secondary Educational Service Area Office; and (2) to compare the leadership of school administrators in next normal era of Bussalakam Group under Chanthaburi Trat Secondary Educational Service Area Office, classified by age and working experiences.

Major findings: (1) leadership of school administrators in next normal era of Bussalakam Group under Chanthaburi Trat Secondary Educational Service Area Office were at high level in overall and each aspects which the highest mean was responsibility, followed by using technology and the lowest mean was flexibility; and (2) the comparison of leadership of school administrators in next normal era of Bussalakam Group under Chanthaburi Trat Secondary Educational Service Area Office, according to

teacher's evaluation, classified by age and working experiences were not different in overall and each aspects.

Keywords: Leadership, School Administrators, Next Normal Era, Busarakam Group, Chanthaburi
Trat Secondary Educational Service Area Office

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษายังไม่บรรลุตามเป้าหมาย ตามที่วางไว้ เนื่องจากสถานการณ์ที่ประเทศไทยเผชิญกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทุกภาคส่วนล้วนได้รับผลกระทบเป็นวงกว้างไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงการศึกษา ส่งผลให้เด็กนักเรียนไทยส่วนใหญ่หยุดเรียนและขาดโอกาสทางการศึกษา ดังที่มูลนิธิคีนันแห่งเอเชีย (Kenan Foundation Asia) กล่าวถึงผลกระทบต่อการศึกษาไทยไว้ 3 ประการคือ (1) นักเรียนขาดโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา เนื่องจากผู้ปกครองยังขาดทุนทรัพย์เพื่อการลงทุนด้านการศึกษาในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์เพื่อการเรียน เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์เป็นต้น ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้ล้วนมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (2) การเรียนการสอนที่ขาดประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีออกแบบและจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ และ (3) ระบบส่งเสริมและการสนับสนุนการสอน ออนไลน์ไม่เอื้อต่อการสอนและปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ของครู เพราะความไม่ชัดเจนของนโยบายมาตรการและระเบียบต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยการตีความทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงาน และไม่ต่อเนื่อง (มูลนิธิคีนันแห่งเอเชีย, 2564)

วิกฤตนี้สะท้อนให้เห็นภาพของปัญหาและอุปสรรค ของการศึกษาไทยที่ต้องเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนาคุณภาพของเด็กไทยท่ามกลางวิธีการเรียนแบบ “เน็กซ์นอร์มอล” ที่ต้องพึ่งพาอาศัยเทคโนโลยี เช่น ทีวี จานดาวเทียม โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต ฯลฯ “วิถีชีวิตแบบเน็กซ์นอร์มอล” จึงเป็นอีกหนึ่งประสบการณ์ที่แปรเปลี่ยนรูปแบบพฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนไทย ที่แตกต่างไปจากเดิมและยากที่กลับไปสุขสบายเช่นเดิมได้เพราะมนุษย์เราต้องป้องกันตนเองให้มีชีวิตรอดปลอดภัย จึงต้องพิถีพิถันในทุกๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการอุปโภคบริโภค การทำธุรกิจ การติดต่อสื่อสาร การแต่งกาย การรักษาสุขภาพอนามัยและที่จะปฏิเสธไม่ได้เลยก็คือ ‘การศึกษาเล่าเรียน’ ที่ต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และไม่หยุดชะงัก

ดังนั้นการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่จึงปรากฏขึ้น (สุวิมล มธุรส, 2564: 975-984) สอดคล้องกับพระครูวิบูลสรกิจ (2565: 75-91) ที่กล่าวไว้ว่า “การใช้ชีวิตหลังจากวิถีใหม่” (Next Normal) เป็นแนวทางที่มนุษย์เราจะต้องเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมดำเนินชีวิตในช่วงที่มีการระบาดของไวรัสโควิด 19 ไปอีกนาน ทำให้เราต้องเปลี่ยนการดำรงชีวิตไปพร้อม ๆ กันทั่วโลกจากที่เคยพบปะพูดคุย ทำงาน ไปโรงเรียน หรือทำกิจกรรมประจำวันต่าง ๆ แต่ต้องหันกลับมาทำในทางตรงกันข้าม เช่น งดไปในสถานที่สาธารณะ ทำงานอยู่ที่บ้าน (Work at Home) สั่งอาหารหรือสินค้ามาทางที่บ้าน หรือแม้กระทั่งไปพบแพทย์ ก็ต้องป้องกันตนเองโดยการสวมหน้ากากเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล (Social Distancing) ล้างมือบ่อย ๆ 20 วินาที เช็ดมือด้วยแอลกอฮอล์ รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนทางด้านธุรกิจและบริการต่าง ๆ ให้ทันสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นต้น จึงต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเปิดระบบลงทะเบียนออนไลน์การใช้ระบบ ซื้อขายและบริการทางออนไลน์ สิ่งเหล่านี้เกิดเป็นวิถีแบบใหม่ ๆ ในการดำรงชีวิต ซึ่งเมื่อเราจำต้องปฏิบัติกัน เป็นปกติต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหนึ่งจนเกิดเป็นความพอใจ ในที่สุดทั้งนี้ก็ได้กลายเป็น “วิถีชีวิตแบบเน็กซ์นอร์มอล” ในสังคมไทยไปนั่นเอง

ธนาภัสสร สนธิรักษ์ (2565: 413-442) กล่าวถึงวิถีชีวิตเน็กซ์นอร์มอลทางการศึกษา (Next Normal in Education) ไว้ว่า เป็นการปรับเปลี่ยนในเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน วิธีการเรียนการจัดการเรียนรู้บทบาทของผู้เรียน และครูผู้สอนการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในการเรียนการสอน การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียน และผู้สอน

ตลอดจนผู้ปกครอง การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาแต่ละที่ในเรื่องของการจัดการงบประมาณให้เหมาะสมกับการบริหารการเงินของแต่ละสถานศึกษา กิจกรรมทางสังคม ในสถานศึกษา เช่น การประชุม อบรม สัมมนา การเรียนรู้การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ในด้านการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพราะผู้เรียนไม่สามารถหยุดการเรียนรู้ในระดับชั้นต่าง ๆ ได้ทุกกิจกรรมทางการศึกษาต้องดำเนินต่อไป ภายใต้กิจกรรมที่เน้นเรื่องความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ

พระณัฐภูมิ พันทะสี และคณะ (2564: 52-65) ได้กล่าวเสริมถึงแนวทางการใช้ชีวิตแบบเน็กซ์นอร์มอลในยุคปัจจุบันที่เน้นใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ว่าเป็นวิธีการใช้ชีวิต ให้พออยู่ พอกินและพอดี ไม่เบียดเบียนมนุษย์ด้วยกันและอยู่ ตามธรรมชาติ สมถะ สงบตามอัตภาพ พึ่งตนเองเป็นหลักในชีวิตประจำวัน โดยยึดหลัก 5 แนวทาง ดังนี้ (1) ยืดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่าย ที่ไม่จำเป็นในทุก ๆ ด้าน (2) ประกอบอาชีพที่ซื่อสัตย์ สุจริต (3) ละเลยแก่งแย่งผลประโยชน์ และการแข่งขันทางด้านธุรกิจ แบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง (4) ไม่หยุดนิ่งจากการหาหนทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความยากลำบากด้วยการชวนช่วย ฝ่าฟันความรู้ หารายได้เพิ่มพูนจนถึงขั้นพอเพียง เป็นเป้าหมายสำคัญ และ (5) ปฏิบัติตนในแนวทางที่ลดสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักพุทธศาสนา

การจัดการเรียนสอนแบบออนไลน์จึงกลายมาเป็นนวัตกรรมใหม่ ของการศึกษาไทยที่ต้องปรับตัวและเรียนรู้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ท่ามกลางยุคนิวนอร์มอล ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับครูผู้สอนและนักเรียนที่ต้องทิ้งห้องเรียนที่คุ้นเคยมาเรียนผ่านหน้าจอโทรศัพท์และ คอมพิวเตอร์เป็นหลัก และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือในเรื่องของความไม่คุ้นชินเพราะไม่ใช่ทุกคนที่พร้อมจะเปลี่ยนไปเรียนออนไลน์เต็มรูปแบบได้เหมือนกันหมด การช่วยให้นักเรียนทุกคน สามารถเข้าถึงการเรียนออนไลน์ได้อย่างเท่าเทียมจึงกลายเป็นโจทย์ใหญ่ของคณาจารย์ การศึกษาโดยเริ่มจากโจทย์พื้นฐานที่สุดก็คือจะทำอย่างไรให้เด็ก ๆ มีอุปกรณ์สำหรับการเรียนออนไลน์ ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ไหน หรือมีพื้นฐานการเงินระดับ ไหนก็ตาม จากข้อมูลดังกล่าวเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักและหามาตรการในการปรับปรุงและพัฒนา เที่ยวยาให้ศักยภาพของผู้เรียนทุกช่วงวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ส่วนใหญ่ประสบสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกัน ประกอบไปด้วย 6 ด้าน (พัชราภรณ์ ดวงชื่น, 2563: 783-795) ดังนี้ (1) ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ 100 เปอร์เซ็นต์ การเรียนการสอนในห้องเรียนปกติ (On Site) การเรียนการสอนผสมผสานแบบออนไลน์และออฟไลน์ บทเรียนได้รับการออกแบบ ให้ผู้เรียนค้นหาเนื้อหาได้ง่ายและตรงตามความต้องการของนักเรียน การให้ข้อมูลป้อนกลับหรือให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ มีทักษะการวิเคราะห์และการแก้ปัญหา และกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน (2) ด้านการประเมินผลในการศึกษาแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึง การให้น้ำหนักกับการปฏิสัมพันธ์ที่มีคุณภาพระหว่างการเรียนรู้ของครูและนักเรียนมากกว่าจำนวนชั่วโมงที่นักเรียนอยู่ในห้องเรียน หรือเรียนผ่านออนไลน์ให้น้ำหนักกับการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจและเชื่อมโยงกับความสนใจของนักเรียนเป็นรายบุคคล มากกว่าการเรียนรู้ตามมาตรฐานให้น้ำหนักกับการประเมินผลระหว่างการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา การประเมินผลใช้วิธีการที่หลากหลายและมีความยืดหยุ่นสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และมุ่งเน้นการนำผลที่ได้จากการประเมินไปสู่การต่อยอดความรู้ของผู้เรียน (3) ด้านการพัฒนาครู หมายถึง การพัฒนาครูจากผู้สอนไปเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ พัฒนาความรู้ ของตนเองให้ทันสังคมปัจจุบัน พัฒนาทักษะใหม่และเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาครู อย่างยั่งยืน และครู PLC อย่างต่อเนื่องและนำผลไปปรับวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ (4) ด้านบริหารหลักสูตร หมายถึง การวางแผนในการทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน การมีส่วนร่วมของหน่วยงานทุกภาคส่วนในการออกแบบหลักสูตรและระบบโครงสร้างหลักสูตร โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนและบริบทของโรงเรียน (5) ด้านการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ได้เสนอ ความคิดเห็น การเคารพความคิดเห็นและความแตกต่างของบุคคลอื่น รับฟังข้อเสนอแนะของครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหาจากการเปิดโอกาสให้

แสดงความคิดเห็น และ 6. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรใหม่ตามลำดับความสำคัญใหม่ หมายถึง การบริหารจัดการวางแผนการใช้ทรัพยากรแหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าการบริหารจัดการทรัพยากร 3 บประมาณ ในการลงทุนสิ่งต่าง ๆ ให้ทันสมัย ปัจจุบัน การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้ได้ เป้าหมายสูงสุด การบริหารจัดการทรัพยากรตามลำดับสิ่งที่สำคัญมากที่สุดไปน้อยที่สุด

ในฐานะที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้วางนโยบายและบริหารจัดการด้านประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งเป็นหน้าที่หลักโดยตรงจึงถูกคาดหวังจากสังคมไทยว่าจะมีส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในมิติใหม่ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในยุคเน็กซ์นอร์มอล และการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เด็กไทยเกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและเดินทางต่อไปท่ามกลางใน สถานการณ์ที่ไม่ปกติควบคู่ไปกับการมีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนที่สูงขึ้น แม้ว่าระบบการเรียนรู้ จะเปลี่ยนแปลงจากเดิมก็ตาม อีกทั้งจะได้แสดงออกถึงภาวะผู้นำที่ “คิดใหม่ ทำใหม่อย่างสร้างสรรค์ ในวิถีใหม่” มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีวิสัยทัศน์ (จันทร์ศม ภูติธัยวัฒน์, 2560) พัฒนาผู้เรียนให้ปรับตัวและก้าวทัน กับโลกอนาคตได้อย่างเหมาะสม ในวิถีใหม่ จึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญ ที่จะแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารงาน ใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยในปัจจุบัน และเผชิญกับความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลงของสภาวะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) เพราะสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภูมิคุ้มกันในการบริหารจัดการกับความเสี่ยงและภัยคุกคามต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทางการศึกษา สร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรได้ แสดงศักยภาพการทำงานอย่างเต็มใจและความสามารถเปิดโอกาสให้ทุก ๆ ฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีอิสระเสรี และความภาคภูมิใจในการทำงาน มีความรักความศรัทธาในด้าน ความเป็นผู้นำของการทำงานด้านจิตใจและด้านความคิดอุดมการณ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่

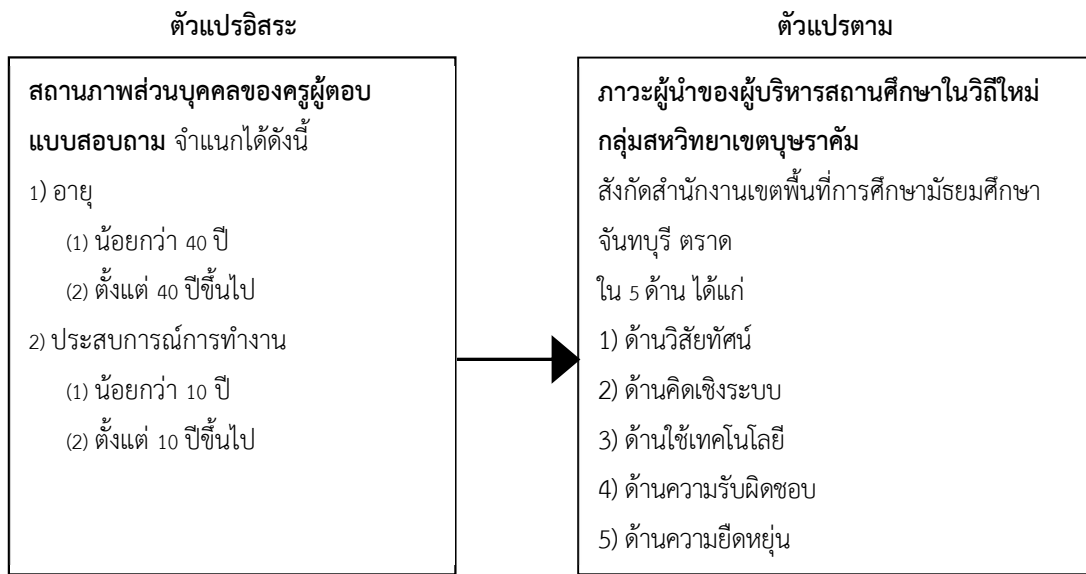
จึงเป็นความท้าทายสำหรับนักบริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ ที่ต้องรับแรงกดดัน และภาระอันยิ่งใหญ่ที่จะกอบกู้วิกฤตการศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นรากฐานเบื้องต้นของนักเรียนก่อนที่จะส่งต่อไปยังระดับอุดมศึกษา สร้างความหวังความศรัทธาจากเพื่อนร่วมงาน ให้อุทิศตนและเสียสละกับการทำงานแม้ว่าจะตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก อย่างการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ก็ตาม อีกทั้งจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญ ในการนำไปเป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงาน ซึมซับทฤษฎีรู้ถึงแก่นหลักและปรัชญาของการสร้างภาวะผู้นำในยุคเน็กซ์นอร์มอล เพื่อทำงานให้สำเร็จบรรลุตามประสิทธิผลของ สถานศึกษาที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามสถานการณ์

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังจะเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นองค์ความรู้ที่สำคัญให้กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด และสถานศึกษาในสังกัดได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การทำงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำนวน 5 โรงเรียน ประกอบไปด้วยโรงเรียนเบญจมานุสรณ์ โรงเรียนตกรพรมวิทยาคาร โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม “อาหารสังฆะวัฒนธรรม ๔ อุปถัมภ์” โรงเรียนขลุ่ยรัชดาภิเษก โรงเรียนบ่อวิทยาคาร จำนวน 220 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2566 โดยใช้ตาราง เครจซี่ และมอร์แกน Krejcie & Morgan (1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 141 คน ด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านวิสัยทัศน์ (2) ด้านคิดเชิงระบบ (3) ด้านใช้เทคโนโลยี (4) ด้านความรับผิดชอบ และ (5) ด้านความยืดหยุ่น จากแนวคิดของ วีระพงศ์ เกียรติไพโรยศ (2564: 131-132)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

- 1) อายุ ประกอบไปด้วย น้อยกว่า 40 ปี และตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป
- 2) ประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์, ด้านคิดเชิงระบบ, ด้านใช้เทคโนโลยี, ด้านความรับผิดชอบ และด้านความยืดหยุ่น

4. เครื่องมือที่ใช้วิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำแนกตามอายุ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีนวัตกรรม กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert (1987) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4.2 การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพในการวิจัย

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีนวัตกรรม กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด สอดคล้องกับองค์ประกอบการวิจัย

2) สร้างแบบสอบถามพร้อมพิจารณาขอบเขตของเนื้อหาที่ทำการศึกษา กรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์การวิจัย

3) นำโครงร่างแบบสอบถาม เสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัย และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย

4) ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบภาษาและความถูกต้องทางวิชาการ ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบไปด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ 1 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .67-1.00

5) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงและแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูในโรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1970: 202 - 204) เกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ 0.70 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96

6) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

5.1.1 ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence: IOC)

5.1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของคอนบาค

5.2 สถิติพรรณนา ได้แก่ 1) ความถี่ 2) ค่าร้อยละ 3) ค่าเฉลี่ย 4) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมุติฐาน ใช้ค่าสถิติ t-test (Independent Sample)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีนวัตกรรม กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จากครูทั้งหมด 141 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี มีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 53.90 และครูที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 46.10 และ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การ

ทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 44.68 และครูที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปมีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 55.32

การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านใช้เทคโนโลยี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความยืดหยุ่น โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านวิสัยทัศน์ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารกล้าตัดสินใจในสถานะที่มีความเสี่ยงสูง รองลงมาคือ ผู้บริหารสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารปรับวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับสถานการณ์

ด้านคิดเชิงระบบ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการจัดความสำคัญของงานแบบเป็นขั้นเป็นตอน รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารองค์การอย่างเป็นระบบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง

ด้านใช้เทคโนโลยี พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัย และประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารมีทักษะในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลบุคลากรในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ด้านความรับผิดชอบ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารอุทิศเวลาในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพตามแผนงานที่กำหนด รองลงมาคือ ผู้บริหารรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีมาตรการต่าง ๆ สำหรับแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น

ด้านความยืดหยุ่น พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบและวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของโรงเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยปรับเปลี่ยนแผนงานตามความเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสร้างเครือข่าย ประสานงาน ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามอายุและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีอายุและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน ประเมินภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านใช้เทคโนโลยี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความยืดหยุ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ส่วนมาก มีความรับผิดชอบ สามารถรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี มีความรู้ ความสามารถ เท่าทันเทคโนโลยีปัจจุบัน สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ รัตนา เหลืองงาม (2562) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ปฐมพร ศรีชมพู และกิจพิณัฐ อุสาโท (2566) เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่าย พัฒนาคณาการศึกษานากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านวิสัยทัศน์ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารกล้าตัดสินใจในสภาวะที่มีความเสี่ยงสูง รองลงมาคือ ผู้บริหารสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาในยุคชีวิตวิถีใหม่ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารปรับวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถกำหนดเป้าหมายนำพาสถานศึกษามุ่งสู่ความสำเร็จในยุควิถีใหม่ และสามารถเป็นแบบอย่าง สร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี สอดคล้องกับ งานวิจัยของ นคร ชูสอนสาย (2565) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในยุควิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1 พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ในยุควิถีใหม่ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรนภา สิงขรณ์ (2566) พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านคิดเชิงระบบ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการจัดความสำคัญของงานแบบเป็นขั้นเป็นตอน รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารองค์การอย่างเป็นระบบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีความคิดความอ่าน การแก้ไขปัญหา อย่างเป็นระบบ สามารถวางแผนงานได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน จัดลำดับความสำคัญของงานได้อย่างดีเยี่ยม ทำให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรนภา สิงขรณ์ (2566) พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านคิดเชิงระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ธาณินี กิตติกาญจนโสภณ และคณะ (2559) เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารต่อความท้าทายในการบริหารงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านคิดเชิงระบบ อยู่ในระดับมาก

ด้านใช้เทคโนโลยี พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัย และประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารมีทักษะในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลบุคลากรในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยี สามารถใช้งานเทคโนโลยีในการบริหารได้อย่างเหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดและทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรนภา สิงขรณ์ (2566) พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ วรพรรณ จำเริญพิช (2564) พบว่า ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารอยู่ในระดับมาก

ด้านความรับผิดชอบ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารอุทิศเวลาในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพตามแผนงานที่กำหนด รองลงมาคือ ผู้บริหารรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีมาตรการต่าง ๆ สำหรับแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด สามารถรับผิดชอบหน้าที่ได้อย่างดี สามารถยอมรับและแก้ไขความผิดพลาดต่าง ๆ อุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นแบบอย่างให้กับบุคลากรของสถานศึกษา สอดคล้องกับ งานวิจัยของ เจริญพร มะละเจริญ (2563) พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กลุขชัย ใจกล้า และ ระติกรณ์ นิยมะจันทร์ (2566) โดยพบว่า ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี ด้านการรับผิดชอบต่อดูแล อยู่ในระดับมาก

ด้านความยืดหยุ่น พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบและวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของโรงเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปโดย ปรับเปลี่ยนแผนงานตามความเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสร้างเครือข่าย ประสานงาน ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ในการแก้วิกฤตต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด สามารถปรับตัวในการปฏิบัติงานและวางแผนงานได้สอดคล้องกับการวิถีชีวิตในปัจจุบันอยู่เสมอ มีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนแผนงานตามสถานการณ์ เป็นผลเป็นบุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นคร ชูสอนสาย (2565) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในยุควิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1 พบว่า ด้านความยืดหยุ่นและปรับตัวในยุคชีวิตวิถีใหม่ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์พร ไกรสิน และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2566) โดยผลวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ด้านการมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว อยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีตรา จำแนกตามอายุและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีอายุและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน ประเมินภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีตรา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบุษราคัม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีตรา มีภาวะผู้นำในทุก ๆ ด้าน และสามารถแสดงออกถึงภาวะผู้นำได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอนงค์ แดงนุ้ย (2561) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางสะพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกประสบการณ์ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุสิริ ทองเกตแก้ว (2562) โดยผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำและบรรยากาศสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามอายุและประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทัศนคติที่ดี สามารถมองสถานการณ์ในมุมมองที่ต่างออกไป เพื่อสามารถวางแผนพัฒนาและบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการเพิ่มการสนับสนุนการใช้งานเทคโนโลยี ของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน การบริหาร และการติดตามผลการดำเนินงาน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน และตื่นตัวอยู่เสมอ เพื่อที่จะสามารถปรับตัว และปรับแผนงานการบริหารให้เหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. วิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตอื่น ๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีตรา
2. วิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีใหม่ กลุ่มสหวิทยาเขตอื่น ๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีตรา

เอกสารอ้างอิง

- ชนาภัสสร สนิธิรักษ์ และคณะ. (2565). มิตรูปแบบการเรียนรู้การสอน ภาษาอังกฤษในยุควิถีชีวิตใหม่. วารสาร มจร. มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์.
- เนตรนภา สิงขรณ์. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปฐมพร ศรีชมพู และกัญจวิมล อูสาโท. (2566). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. วารสารมณีเชษฐาราม, 6, 161-170.
- พระครูวิบูล สรภิจ. (2565). การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในยุควิถีชีวิตใหม่. วารสารพุทธอาชีวศึกษา.
- พระณัฐภูมิ พันทะสี แลคณะ. (2564). วิถีชีวิตใหม่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง. วารสารวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

- พัชราภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. วารสารศิลปการจัดการ.
- วีระพงษ์ เกียรติไพเราะศ. (2564). ภาวะผู้นำกับการบริหารองค์การในยุคนิวนอร์มัล. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 7(1), 123-134
- สุรีย์พร ไกรสิน และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, 4(3), 38-48.
- สุรรัตน์ รอดพัน, นเรศ ชันชะรี และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2564). การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ, 9(35), 36-45.
- สุวิมล มธูรส (2564). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19. วารสารรัชต์ภาคย์.
- อรอนงค์ แดงนุ้ย. (2561). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอบางสะพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and psychological measurement, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. McGraw-Hill.